

**EVROPSKÝ POLITICKÝ
A PRÁVNÍ DISKURZ**

Svazek 4

1. vydání

2017

**EUROPEAN POLITICAL
AND LAW DISCOURSE**

Volume 4

Issue 1

2017

Редакційна політика

Європейський політико-правовий дискурс – міжнародний журнал, присвячений міжнародному праву, національному праву європейських країн, політичній науці, міжнародним відносинам, соціальним комунікаціям та соціології. До публікації в журналі приймаються статті високої якості, які представляють важливий інноваційний, теоретичний, концептуальний, методологічний та емпіричний внесок у відповідних галузях науки. Журнал використовує систему анонімного рецензування з метою верифікації наукової якості статей.

Європейський політико-правовий дискурс особливо зацікавлений в міждисциплінарних дослідженнях в області права, політичної науки, соціальних комунікацій та соціології. Вітаються також будь-які дослідження, які стосуються політико-правових проблем різних національних і міжнародних інститутів.

Європейський політико-правовий дискурс приймає для публікації оригінальні матеріали і не розглядає можливості публікації раніше надрукованих матеріалів.

Редакційна колегія:

Борис Бабин, доктор юридичних наук, Міжнародний гуманітарний університет

Олена Гриненко, доктор юридичних наук, Інститут міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Борис Кормич, доктор юридичних наук, професор, Національний університет «Одеська юридична академія»

Володимир Кузьменко, доктор юридичних наук, професор, Національний університет державної податкової служби

Тамара Латковська, доктор юридичних наук, професор, Національний університет «Одеська юридична академія»

Володимир Лисик, кандидат юридичних наук, доцент, Львівський національний університет ім. І. Франка

Бертран Мат'є, доктор права, професор Університету, професор Університету Пантеон, Сорбона Париж-І, Президент Французької асоціації Конституційного права, член Вищої ради юстиції Франції

Олександр Мережко, доктор юридичних наук, професор, Краківська академія Андрія Фрича Моджевського

Анна Пішч, dr hab, професор, Білостоцький університет (Польща)

Петра Джоанна Піпкова, PhD, JUDr, Карлів університет у Празі (Чеська республіка)

Андреас Поттакіс, доктор філософії (Оксфорд), Член наукової Ради Європейського центру продовжуваної юридичної освіти, Академія європейського публічного права

Джуліан Робертс, доктор права, професор кримінології, Оксфордський університет

Сергій Саяпін, доктор юридичних наук, доцент, Університет КІМЕП (Алмати, Казахстан)

Ксенія Смірнова, доктор юридичних наук, професор, Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Олена Іванова, доктор наук з соціальних комунікацій, професор, Одеський національний університет ім. І.І. Мечникова

Тетяна Кузнецова, доктор наук з соціальних комунікацій, професор, Національний університет «Одеська юридична академія»

Даріуш Гура-Шопіньський, dr hab, професор, Університет Кардинала Стефана Вишинського у Варшаві (Польща)

Павол Хрвік, PhD в області європейських і глобальних досліджень, Університет Тренчина імені Олександра Дубчека

Галина Куц, доктор політичних наук, професор, Харківський національний педагогічний університет ім. Г. С. Сковороди

Тетяна Краснопольська, кандидат політичних наук, доцент, Національний університет «Одеська юридична академія»

Микола Лазарович, доктор політичних наук, професор, Тернопільський національний економічний університет Даниїла Ла Фореста, професор, Неаполітанський університет імені Фрідріха II (Італія)

Аркадіуш Модржеєвський, dr hab, професор, професор кафедри політичних наук, Гданський університет (Польща).

Тетяна Нагорняк, доктор політичних наук, професор, Донецький національний університет імені Василя Стуса
Марина Нахум, PhD в області антропології, Лондонська Школа Економіки

Микола Польовий, доктор політичних наук, професор, Донецький національний університет імені Василя Стуса

Євгеній Цокур, доктор політичних наук, професор, Запорізький національний університет

Тетяна Каменська, доктор соціологічних наук, професор, Одеський національний університет ім. І.І. Мечникова

Наталія Коваліско, доктор соціологічних наук, професор, Львівський національний університет імені Івана Франка

Олена Лісеєнко, доктор соціологічних наук, професор, Південноукраїнський національний педагогічний університет ім. К.Д.Ушинського

Віталій Онищук, доктор соціологічних наук, професор, Одеський національний університет ім. І.І. Мечникова

Валентина Подшивалкіна, доктор соціологічних наук, професор, Одеський національний університет ім. І.І. Мечникова

Адміністративні редактори:

Ділара Гаджієва, кандидат політичних наук

Аліна Полухіна, кандидат політичних наук, Національний університет «Одеська юридична академія»

Яна Чернопищук, кандидат юридичних наук в області конституційного і муніципального права

Přístup redakce

Evropský politický a právní diskurz – mezinárodní časopis věnovaný mezinárodnímu právu, vnitřním právním předpisům evropských zemí, politologie, mezinárodním vztahům. Pro publikaci v časopisu přijímají se vysoce kvalitní články, což představují důležité inovativní, teoretické, koncepční, metodické a empirické příspěvky v příslušných oborech vědy.

V časopisu se uplatňuje systém anonymního recenzování pro ověření kvality vědeckých článků.

Evropský politický a právní diskurz má velký zájem zejména o interdisciplinární výzkumy v oblasti politologie a právní vědy, jsou to srovnávací analýzy nebo prozkoumání jednotlivých jevů. Zároveň vítáme jakékoliv výzkumy týkající se politických a právních problémů různých národních a mezinárodních institucí. Evropský politický a právní diskurz přijímá k publikaci jenom původní materiály a nebere v úvahu možnost zveřejňovat dříve tištěné články.

Redakční kolégie:

Boris Babin, doktor práva, Mezinárodní humanitární Univerzita (Ukrajina)

Olena Grynenko, doktor práva, Instituce mezinárodních vztahů při Kyjevské Národní univerzitě Tarase Ševčenka (Ukrajina)

Borys Kormich, doktor práva, profesor, Národní univerzita «Odeská právnická akademie» (Ukrajina)

Volodymyr Kuzmenko, doktor práva, profesor, Nacionalní Univerzita státní daňové služby (Ukrajina)

Tamara Latkovska, doktor práva, profesor, Národní univerzita «Odeská právnická akademie» (Ukrajina)

Volodymyr Lysyk, Ph.D., docent, Lvovská národní Frankova univerzita (Ukrajina)

Bertrand Matieu, doktor práva, profesor Univerzity Pantheon Sorbonne Paris-I, Prezident Francouzské asociace ústavního práva, člen Vyšší Rady spravedlnosti Francie

Olexandr Merezhko, doktor práva, profesor, Krakovská Akademia jm. Andrzeja Frycza Modrzewskiego

Anna Pišč, dr hab., profesorkyně, Katedra veřejného obchodního práva, Právnická fakulta, Univerzita v Bialostoku (Polsko)

Petra Joanna Pipková, PhD., JUDr., Centrum právní komparatistiky, Právnická fakulta, Univerzita Karlova (Česká republika)

Andreas Pottakis, Právnický zástupce (doktorský titul, Oxfordská univerzita), člen Vědecké rady ECCLE, zástupce ředitele Akademie evropského veřejného práva.

Julian Roberts, doktor práva, profesor, Oxfordská univerzita

Sergey Sayapin, doktor práva, KIMEP univerzita, Almaty, (Kazachstán)

Ksenija Smirnova, doktor právnických věd, profesorkyně, Kyjivská Nacionalní univerzita jm. Tarase Ševčenka (Ukrajina)

Olena Ivanova, PhD. v oboru sociálních komunikací, profesorkyně, Odeská Národní univerzita jm. I.I. Mečnikova (Ukrajina)

Tatiana Kuzněcova, PhD. v oboru sociálních komunikací, profesorkyně, Národní univerzita «Odeská právnická akademie» (Ukrajina)

Dariusz Gura-Šopiński, dr hab., profesor Univerzita kardinála Stefana Wyszyńskiego ve Varšavě (Polsko)

Pavol Hrivik, PhD v oboru evropských a globálních studií, Trenčinská univerzita Alexandra Dubčeka (Slovensko)

Galina Kuz, doktor politických věd, profesor, Kharkivská Národní pedagogická univerzita G.S. Skovorody (Ukrajina)

Tetiana Krasnopolska, Ph.D., docent, Národní univerzita «Odeská právnická akademie» (Ukrajina)

Daniela La Foresta, profesorkyně, Univerzita jm. Federico II ve m. Napoli (Itálie)

Mykola Lazarovych, doktor politických věd, profesor, Ternopilská Národní ekonomická universita (Ukrajina)

Arkadiusz Modrzejewski, dr hab., profesor profesor katedry věd politických, Gdaňská Univerzita (Polsko)

Tetiana Nagorniak, doktor politických věd, profesor, Doněcká Národní univerzita jm. Vasylija Stusa (Ukrajina)

Marina Nakchum, PhD v oboru antropologie, Londýnská ekonomická škola (London School of Economics)

Mykola Poliovy, doktor politických věd, profesor, Doněcká Národní univerzita jm. Vasylija Stusa (Ukrajina)

Eugene Tsokur, doktor politických věd, profesor, Zaporožská Národní univerzita (Ukrajina)

Tetiana Kamenská, Doktor kyně společenských věd, profesorkyně, Odeská Národní univerzita jm. I.I. Mečnikova (Ukrajina)

Natalie Kovalisko, Doktor kyně společenských věd, profesorkyně, Lvivská Národní univerzita jm. Ivana Franko (Ukrajina)

Olena Lisejenko, Doktor kyně společenských věd, profesorkyně, Jižně-ukrajinská Národní pedagogická univerzita jm. K.D. Ušinského (Ukrajina)

Vitalij Oniščuk, Doktor společenských věd, profesor, Odeská Národní univerzita jm. I.I. Mečnikova (Ukrajina)

Valentyna Podšyvalkina, Doktor kyně společenských věd, profesorkyně, Odeská Národní univerzita jm. I.I. Mečnikova (Ukrajina)

Administrativní redaktory:

Dilara Gadzhyieva, PhD v politických věd (Ukrajina)

Alina Polukhina, PhD v politických věd, Národní univerzita «Odeská právnická akademie» (Ukrajina)

Jana Chernopischuk, PhD v oboru ústavního a městského práva (Ukrajina)

Editorial Policy

The **European Political and Law Discourse** – international Journal of International Law, domestic Law of European countries, Political Science, Social Communications, International Relations, Sociology is a peer reviewed journal with blind referee system, which aims at publishing high quality articles that may bring innovative and significant theoretical, conceptual, methodological and empirical contributions to the fields.

The **European Political and Law Discourse** has a particular interest in interdisciplinary approaches to law, political science, social communications and sociology, whether through comparative or single case-study analysis, but by no means restricts its interests to these spaces, welcoming any relevant contribution from and about different parts of the World.

The **European Political and Law Discourse** accepts original articles which are not under consideration elsewhere at the time of submission.

Editorial Committee:

Borys Babin, Doctor of Laws, International Humanitarian University

Olena Grynenko, Doctor of Laws, Institute of International Relations, Kyiv National Taras Shevchenko University

Borys Kormych, Doctor of Laws, Professor, National University "Odessa Law Academy"

Volodymir Kuzmenko, Doctor of Laws, Professor, National University of State Tax Service

Tamara Latkovska, Doctor of Laws, Professor, National University "Odessa Law Academy"

Volodymyr Lysyk, PhD in Law, associate professor, Ivan Franko National University of Lviv

Bertrand Mathieu, Doctor of Laws, Professor at the Université Panthéon, Sorbonne, Paris I, President of the French Association of Constitutional Law, member of the High Council for the Judiciary of France

Oleksandr Merezhko, Doctor of Laws, Professor, Andrzej Frycz Modrzewski Cracow Academy

Anna Piszcz, dr hab, Professor UwB, Faculty of Law, University of Bialystok (Poland)

Petra Joanna Pipková, PhD, JUDr, Charles University Prague (Czech Republic)

Andreas Pottakis, Attorney at Law (D.Phil, Oxon), Member of Scientific Council at ECCLE, Deputy Director at Academy of European Public Law

Julian Roberts, Doctor of Laws, Professor of Criminology, University of Oxford, a member of the Sentencing Council of England and Wales

Sergey Sayapin, Doctor of Laws, Assistant Professor, School of Law, KIMEP University (Almaty, Kazakhstan)

Kseniia Smirnova, Doctor of Laws, Professor, Taras Shevchenko National University of Kyiv

Olena Ivanova, Doctor of Social communications, Professor, Odesa I.I.Mechnikov National University (Ukraine)

Tetiana Kuznietsova, Doctor of Social communications, Professor, National University "Odessa Law Academy" (Ukraine)

Dariusz Góra-Szopiński, dr hab, Professor UKSW, Cardinal Stefan Wyszyński University in Warsaw (Poland)

Pavol Hrivík, PhD in European and Global Studies, Alexander Dubcek Trencin University

Galina Kuts, D.Sc. in Political Science, Professor, H.S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University

Tetyana Krasnopol'ska, PhD in Political Science, National University "Odessa Law Academy"

Daniela La Foresta, Professor, Naples Federico II University (Italy)

Mykola Lazarovych, D.Sc. in Political Science, Professor, Ternopil National Economic University

Arkadiusz Modrzejewski, dr hab, Professor UG, professor at the Department of Political Science, University of Gdansk (Poland)

Tetyana Nagornyak, D.Sc. in Political Science, Professor, Vasyl' Stus Donetsk National University

Marina Nahum, PhD in Anthropology, London School of Economics

Mykola Polovyi, D.Sc. in Political Science, Professor, Vasyl' Stus Donetsk National University

Evgen Tsokur, D.Sc. in Political Science, Professor, Zaporozhye National University

Tetiana Kamenska, ScD in Sociology, Professor, Odesa I.I.Mechnikov National University

Nataliia Kovalisko, ScD in Sociology, Professor, Ivan Franko National University of Lviv

Olena Liseienko, ScD in Sociology, Professor, South Ukrainian National Pedagogical University named after K.D.Ushynskiy

Vitalii Onyschuk, ScD in Sociology, Professor, Odesa I.I.Mechnikov National University

Valentyna Podshyvalkina, ScD in Sociology, Professor, Odesa I.I.Mechnikov National University

Administrative Editors:

Dilara Gadzhyieva, PhD in political science

Alina Polukhina, PhD in political science, National University "Odessa Law Academy"

Iana Chernopyschuk, PhD in constitutional and municipal law

The Journal is indexing by Index Copernicus:

<http://journals.indexcopernicus.com/Evropsky+politicky+a+pravni+diskurz,p24782461,3.html>

EVROPSKÝ POLITICKÝ A PRÁVNÍ DISKURZ

Evidenční číslo: MK ČR E 22311

Vydavatel: BEROSTAV DRUŽSTVO

Adresa: Vlastislavova 562/15, 140 00, Praha 4 – Nusle

Table of contents

INTERNATIONAL LAW AND INTERNATIONAL RELATIONS

Ivan Stakhurskyi, BURDEN-SHARING IN EU CRISIS MANAGEMENT OPERATIONS	7
Oksana Dunas, LEGAL IMPLICATIONS FOR WOMEN PARTICIPATING IN THE ARMED CONFLICT IN THE EASTERN UKRAINE	20
Oksana Grechko, MODERNISATION OF THE STATE MIGRATION POLICY OF UKRAINE IN TERMS OF EUROPEAN INTEGRATION	25
Yaroslav Kostyuchenko, CONUNDRUM OF MIGRATION ISSUES IN THE EU-UKRAINE ASSOCIATION AGREEMENT	31
Maryna Kasianova, LEGAL STATUS OF UKRAINIANS BY MIGRATION LEGISLATION OF THE REPUBLIC OF BELARUS OF THE LATE 20TH – EARLY 21ST CENTURY	36
Mykola Golbin, SPECIFICATION OF REGIONAL EUROPEAN STANDARDS IN THE AREA OF PROTECTION OF LABOUR AND SOCIAL RIGHTS OF SEAFARERS	43
Nataliia Kovalko, RIGHT TO EDUCATION OF CHILDREN WITH DISABILITIES: INTERNATIONAL LEGAL EXPERIENCE	49
Pavlo Synytsyn, DECISIONS OF THE EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS AS A NORMATIVE AND VALUE REFERENCE POINT IN ACTIVITY OF CONSTITUTIONAL COURTS	54
Yevheniia Levytska, THE NEW ASPECTS OF THE PRC-TAIWAN AND THE PRC-ASEAN INTERACTION: THE ECONOMIC COMPONENT	61

THEORETICAL AND HISTORICAL PROBLEMS OF LAW AND POLITICS

Hanna Yevtukhova, PROBLEMATIC ISSUE OF SABOTAGE IN THE CONTEXT OF CONTEMPORARY THEORIES OF POLITICAL PARTICIPATION	67
Ilona Ivanova, THE PROBLEMS OF CONCEPTUALIZATION OF NEOCORPORATIST PRACTICE	73
Anastasiia Kravets, BIOPOLITICAL INTERPRETATION OF POLITICAL SYSTEMS EVOLUTION	78
Bohdana Ostrovska, BIOETHICAL ASPECTS OF RATIO BETWEEN REPRODUCTIVE RIGHTS OF A HUMAN BEING AND THE RIGHT TO LIFE IN THE PROCESS OF USING ASSISTED REPRODUCTIVE TECHNOLOGIES	83
Tymur Ostapenko, LEGAL STATUS OF TRANSCARPATHIAN UKRAINE IN THE KINGDOM OF HUNGARY AND THE AUSTRO-HUNGARIAN EMPIRE (IN THE THIRTEENTH-NINETEENTH CENTURIES)	91
Oksana Pasitska, POLISH TOBACCO MONOPOLY IN 1919-1939: ORIGINS AND DEVELOPMENT	97
Oksana Dudchenko, METHODS OF ACTIVITY OF PUBLIC AUTHORITIES AND MANAGEMENT OF THE SOVIET UKRAINE IN THE 1920S.	103

POLITICAL INSTITUTIONS AND SOCIO-POLITICAL PROCESSES

Viktor Trepak, CRIMINOLOGICAL ANALYSIS OF ECONOMIC FACTORS OF POLITICAL CORRUPTION IN UKRAINE	109
Yevhen Siryi, THEORETICAL EXPLORATIONS ON CONCEPTUALIZATION OF SOCIAL TENSION	114
Oleh Batrymenko, Svitlana Tesliuk, STATE FUNDING OF POLITICAL PARTIES IN UKRAINE: OBJECTIVE NEED OR RESULT OF EXTERNAL PRESSURE?	119

Yuliia Tkachuk, COMMON AND DISTINCTIVE FEATURES OF CIVIL SOCIETY IN UKRAINE AND POLAND IN THE LATE 20TH – EARLY 21ST CENTURY	124
Kateryna Odarchenko, IMPACT OF CRISIS OF UKRAINIAN POLITICAL PARTIES ON HORIZONTAL PARTY CONNECTIONS IN THE LIGHT OF IDEOLOGICAL AND PROGRAM COMPONENTS	128

MEDIA DIMENSIONS OF POLITICAL AND LAW DISCOURSE

Ivanna Valiushko, THE ROLE OF MEDIA IN CONFLICTS OF INFORMATION ERA	135
Yasmina Korokhod, MEDIA AS THE MECHANISM FOR INFORMATION INFLUENCE ON SUBJECTS OF POLITICAL CONFLICT	141
Hanna Vorobiova, GENDER PECULIARITIES OF USING POLITICAL METAPHORS	148
Andrii Kyrchok, CHARACTERISTICS OF RESEARCH IN EDUCATION IN THE FIELD OF PUBLIC RELATIONS	153

PROBLEMS OF NATIONAL PUBLIC AND PRIVATE LAW

Dmytro Yagunov, ANALYTICAL NOTES ON THE LAW ON THE INVESTIGATION DEPARTMENTS OF THE PENITENTIARY SERVICE	159
Ivan Borodin, Serhii Pasika, LEGAL STATUS OF SERVICEMEN IN UKRAINE	164
Oleksii Navrotskyi, ADMINISTRATIVE-LEGAL GUARANTEES OF THE RIGHTS OF A CHILD IN UKRAINE	172
Tetiana Sharaievskia, PERSPECTIVES TO IMPROVE NATIONAL ECOLOGICAL LEGISLATION IN CONDITIONS OF EUROPEAN INTEGRATION	177
Oleksandr Yakovlev, THE PLACE OF INCENTIVES OF THE EMPLOYEE IN THE SYSTEM OF LABOR CONDITIONS	183
Nina Karpachova, THE OMBUDSMAN AND CURRENT CHALLENGES TO HUMAN RIGHTS AND FREEDOMS ESTABLISHMENT OF THE OMBUDSMAN INSTITUTION AS A RESPONSE TO HUMAN RIGHTS CHALLENGES	188

BOOK REVIEWS

Leonid Tymchenko, REVIEW OF THE MONOGRAPH LEPETYUK O.V., «LEGAL SUPPORT OF UKRAINE'S COOPERATION WITH THE EUROPEAN UNION AND ITS MEMBER STATES IN THE FIELD OF DIRECT TAXATION» (ODESA, FENIKS, 2016, 425 pp.)	198
--	-----

IN MEMORIAM

PROFESSOR NATALIYA A. ZELINSKAYA	200
REQUIREMENTS TO MANUSCRIPTS (in Ukrainian)	202
REQUIREMENTS TO MANUSCRIPTS (in Czech)	206
REQUIREMENTS TO MANUSCRIPTS (in English)	209

Іван Бородин, д. ю. н.

Навчально-науковий Юридичний інститут Національного авіаційного університету, м. Київ, Україна

Сергій Пасіка, к. ю. н.

Військовий інститут Київського національного університету імені Тараса Шевченка, м. Київ, Україна

ПРАВОВИЙ СТАТУС ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ В УКРАЇНІ

Ivan Borodin, ScD in Law

Educational and Research Institute of Law of National Aviation University, Kyiv, Ukraine

Serhii Pasika, PhD in Law

Military Institute of Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine

LEGAL STATUS OF SERVICEMEN IN UKRAINE

State transformations in Ukraine concern relations that arise from organization and citizens' military service. In the process of military sphere reforming, the main directions are optimization of state military structures and as priority involvement of professionals to the military service, the problem to improve legal regulation of those relations becomes urgent. At the same time, without development of theoretical principles to regulate military and management relations, including analysis of the key concepts, the fundamental of which is "a serviceman", it is impossible to remove contradictions and gaps of legislation in this area.

In the article, the definition of legal status of servicemen of the Armed Forces of Ukraine has been suggested, and its components: rights, duties, legal liability have been discovered. The own understanding of the problem has been shown through analysing the conceptual apparatus for systematization of normative legal acts that regulate legal status of a serviceman of the Armed Forces of Ukraine.

Key words: serviceman, military service, armed forces, military sphere, law, normative act, status, personality, rights, duties, liability.

Постановка проблеми. Розв'язання проблем правового регулювання та організації служби військовослужбовців України впливають на правове забезпечення та управління збройними силами держави. Основоположними критеріями щодо вирішення питань удосконалення організації служби військовослужбовців збройних сил України є визначення на теоретичному та правовому рівнях їх правового статусу у його «класичному» вимірі – правах, обов'язках, відповідальності.

Аналіз останніх досліджень. Вивченню окремих аспектів військової служби присвячена значна частина наукових праць. Так, історію розвитку військових формувань розкрито у працях: Л. В. Бородича, С. В. Василенка, О. М. Калюка, О. М. Лойка, особливості військового управління та інші проблеми службової діяльності розглядали В. І. Кириленко, О. В. Кривенко, О. В. Лавніченко, В. І. Мунтіян, М. М. Орлов, С. Т. Полторак, О. М. Шмаков.

Мета статті. Необхідним є проведення системних розробок, спрямованих на вдосконалення правового регулювання та організації служби військовослужбовців збройних сил України, їх правового статусу. І хоча проблематика воєнної сфери у правовій науці є об'єктом наукових досліджень, правовий статус військовослужбовців залишається недостатньо дослідженим.

Етимологія слова «військовослужбовець» походить від слова «службовець». В. І. Даль пояснює, що «служба» – це корисність, угода, діяльність, життя для інших, послуга, корисна справа, а слово «служити» означає стати у пригоді, бути корисним, бути потрібним, бути знаряддям, засобом для певної мети¹.

¹ Даль, В.И. (2006). *Толковый словарь живого русского языка*. Т.4. М.: ОАО ПФ Красный пролетарий ОЛМА-ПРЕСС.

На законодавчому рівні поняття «військовослужбовець» закріплено у Положенні про проходження громадянами України військової служби у Збройних силах України¹. Також, Закон України «Про військовий обов'язок і військову службу» визначає військовослужбовців як громадян України, іноземців та осіб без громадянства, які проходять військову службу.

Щодо військового обов'язку громадяни України поділяються на такі категорії:

допризовники – особи, які підлягають приписці до призовних дільниць;

призовники – особи, приписані до призовних дільниць;

військовослужбовці – особи, які проходять військову службу;

військовозобов'язані – особи, які перебувають у запасі для комплектування Збройних Сил України та інших військових формувань на особливий період, а також для виконання робіт із забезпечення оборони держави;

резервісти – особи, які проходять службу у військовому резерві Збройних Сил України, інших військових формувань і призначені для їх комплектування у мирний та воєнний час.

До категорії військовослужбовців прирівнюються іноземці та особи без громадянства, які відповідно до закону проходять військову службу у Збройних Силах України².

Отже, військовослужбовцями є особи, які проходять державну службу особливого характеру, що полягає у професійній діяльності придатних до неї за станом здоров'я і віком громадян України, пов'язану із захистом держави, її цілісності та суверенітету.

В залежності від видів військової служби військовослужбовці можуть перебувати на: а) строковій військовій службі; б) військовій службі за призовом під час мобілізації, на особливий період; в) військовій службі за контрактом осіб рядового складу; г) військовій службі за контрактом осіб сержантського і старшинського складу; д) військовій службі (навчання) курсантів вищих військових навчальних закладів, а також вищих навчальних закладів, які мають у своєму складі військові інститути, факультети військової підготовки, кафедри військової підготовки, відділення військової підготовки; е) військовій службі за контрактом осіб офіцерського складу; ж) військовій службі за призивом осіб офіцерського складу³.

Правовий статусу військовослужбовця України визначається нормативно-правовими актами, які регламентують його права, обов'язки, відповідальність пов'язані з проходженням військової служби, а також встановлюють юридичні гарантії, та механізми охорони і захисту правового його правового статусу.

Основу правового статусу військовослужбовців України, становлять Конституція України, Закони України: «Про військовий обов'язок та військову службу», «Про Національну гвардію України», «Про оборону України», «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей», «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», «Про Статут гарнізонної та вартової служб Збройних Сил України», «Про Стройовий статут Збройних Сил України», «Про Дисциплінарний статут Збройних Сил України», постанови Верховної Ради України, укази Президента України, у тому числі «Про затвердження Положення про проходження громадянами України військової служби у Збройних силах України», інші нормативні акти.

Зважаючи на зазначені нормативні акти характеристиками правового статусу військовослужбовців є: а) вони є громадянами України; б) це особи віком від 18 років; в) обов'язковість проходження допризовної підготовки; г) вступ на військову службу здійснюється за призовом, добровільно, за контрактом; д) проходження військової служби відбувається на військових та інших посадах; е) кожному військовослужбовцю, відповідно до займаної посади, присвоюється військове звання; ж) кожна особа, яка, вступаючи на військову службу, особисто складає Військову присягу на вірність Українському народові; з) військовослужбовцем не може бути особа, яка має не погашену або не зняту судимість за вчинення злочину; і) ознаками військовослужбовця є військова форма і знаки розрізнення; й) відносини між військовослужбовцями характеризуються наявністю системи субординації; к) військовослужбовець – це особа, яка має закріплену за нею зброю; л) військовослужбовець є особливим суб'єктом кримінальної,

¹ Указ про Положення про проходження громадянами України військової служби у Збройних силах України 2008 (Президент України). *Офіційний вісник України*, 95, 9, 3129.

² Закон про військовий обов'язок і військову службу 1992 (Верховна Рада України). *Відомості Верховної Ради України*, 27, 385.

³ Закон про військовий обов'язок і військову службу 1992 (Верховна Рада України). *Відомості Верховної Ради України*, 27, 385.

адміністративної, дисциплінарної та матеріальної відповідальності; м) позапартійність військовослужбовців.

Складовими правового статусу військовослужбовця є дієздатність та деліктоздатність військовослужбовця, тобто здатність мати і реалізовувати визначені нормативними актами права і виконувати обов'язки, нести юридичну відповідальність за їх порушення в межах, встановлених законодавством. Набуває їх особа з початку військової служби і володіє ними до закінчення служби. Ці складові правового статусу військовослужбовця не виникають одночасно з правоздатністю, а носять формально-організаційний характер. Так, початок і закінчення проходження військової служби встановлено ст. 24 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу», згідно з положеннями якої початком проходження військової служби вважається:

1) день відправлення у військову частину з обласного збірного пункту – для громадян, призваних на строкову військову службу;

2) день зарахування до списків особового складу військової частини (військового навчального закладу, установи тощо) – для громадян, прийнятих на військову службу за контрактом, у тому числі військовозобов'язаних, які проходять збори, та резервістів під час мобілізації;

3) день призначення на посаду курсанта вищого військового навчального закладу, військового навчального підрозділу вищого навчального закладу – для громадян, які не проходили військову службу, та військовозобов'язаних;

4) день відправлення у військову частину з районного (міського) військового комісаріату – для громадян, призваних на військову службу під час мобілізації, на особливий період, та на військову службу за призовом осіб офіцерського складу.

Закінченням проходження військової служби вважається день виключення військовослужбовця зі списків особового складу військової частини (військового навчального закладу, установи тощо) у порядку, встановленому положеннями про проходження військової служби громадянами України.

Військовослужбовці вважаються такими, що виконують обов'язки військової служби:

1) на території військової частини або в іншому місці роботи (занять) протягом робочого (навчального) часу, включаючи перерви, встановлені розпорядком (розкладом занять);

2) на шляху прямування на службу або зі служби, під час службових поїздок, повернення до місця служби;

3) поза військовою частиною, якщо перебування там відповідає обов'язкам військовослужбовця або його було направлено туди за наказом відповідного командира (начальника);

4) під час виконання державних обов'язків, у тому числі у випадках, якщо ці обов'язки не були пов'язані з військовою службою;

5) під час виконання обов'язку з урятування людського життя, охорони державної власності, підтримання військової дисципліни та охорони правопорядку¹.

Дані юридичні факти є підставою для настання ряду правових наслідків, щодо військовослужбовця, встановлених діючим законодавством, наприклад: отримання статусу ветерана військової служби, визначення розмірів пенсійного забезпечення, виплат, допомог; надання пільг, визначених нормативними актами, притягнення до юридичної відповідальності.

Таким чином, специфічними, властивими правовому статусу військовослужбовця України, ознаками є: а) його обумовленість службовим положенням військовослужбовця, тобто військовослужбовець набуває спеціальних прав відповідно до його військової посади і звання; б) його прояв у публічних відносинах, які виникають під час проходження військової служби.

Зважаючи на дану кваліфікацію, військовослужбовці України є суб'єктами із спеціальним статусом. Саме цей статус відображає зміст і особливості їх прав, обов'язків та юридичної відповідальності. Як зазначає О. Ф. Скакун, спеціальний правовий статус є статусом представників певної соціальної групи, відокремленої за певним юридико-значущим началом (родом діяльності, віком та ін.), який наділений відповідно до законів та інших нормативних актів спеціальними, додатковими правами і обов'язками, обумовлений особливостями становища особи і потребами її функціональної спеціальної активності (учень, пенсіонер, військовослужбовець, посадова особа та

¹ Закон про військовий обов'язок і військову службу 1992 (Верховна Рада України). Відомості Верховної Ради України, 27, 385.

ін.), є загальним для певного кола осіб. Спеціальний статус доповнює (статус депутата) або обмежує (статус рецидивіста) загальний правовий статус, тобто коректує його¹.

Отже *правовий статус військовослужбовця України* має особливий (спеціальний) характер і визначається як встановлена нормативними актами можливість мати та реалізовувати права і обов'язки в процесі проходження військової служби, а також здатність нести юридичну відповідальність за скоєнні правопорушення.

Права військовослужбовця України як складова його правового статусу, це встановлена правовими нормами міра його можливої поведінки у правовідносинах, пов'язаних з проходженням військової служби, що забезпечує необхідні умови виконання ним обов'язків, спрямована на задоволення публічно-правових інтересів, визначених і гарантованих державою.

Права військовослужбовця України інтегральна категорія. Тому, для їх розгляду доцільним є поділ на: а) загальні, властиві для всіх військовослужбовців; б) посадові, обумовлені особливостями проходження служби; в) спеціальні, пов'язані з виконанням окремих завдань військовослужбовцями.

До загальних прав військовослужбовців України слід віднести наступні: а) право на зберігання, носіння, застосування зброї у порядку, передбаченому законодавством, – згідно з ст. 20-23 Статуту внутрішньої служби², ст. 60 Статуту гарнізонної і вартової служби Збройних сил України³. У відповідності із ст. 6 Дисциплінарного статуту збройних сил України застосування зброї допускається лише в бойовій обстановці, а в мирний час – у виняткових випадках, визначених Статутом гарнізонної та вартової служб Збройних Сил України, Статутом внутрішньої служби Збройних Сил України; б) право на носіння форменого одягу; право на матеріальне та фінансове забезпечення; в) право на соціальне забезпечення військовослужбовців України та членів їх сімей відповідно до Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей»⁴ та ін.; г) право на пенсійне забезпечення відповідно до Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб»⁵; д) право на звернення у разі незаконних рішень, дій (бездіяльності) щодо них командирів чи інших військовослужбовців, порушення їх прав, законних інтересів та свобод, а також незаконного покладення на них обов'язків або незаконного притягнення до відповідальності, передбачене для усіх військовослужбовців згідно з п. 110 Дисциплінарного статуту Збройних Сил України⁶; е) право на підвищення кваліфікації військовослужбовців, які потребують підвищення професійного рівня, а також військовослужбовців, зарахованих до резерву кандидатів для просування по службі, передбачено пп. 174, 175 Положення про проходження громадянами України військової служби у Збройних силах України; ж) право на відпустки, згідно з п. 180 Положення про проходження громадянами України військової служби у Збройних силах України. Надання військовослужбовцям відпусток та відкликання з них здійснюється відповідно до порядку, встановленого Законом України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей»; з) право на обов'язкове державне соціальне страхування на випадок хвороби, у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності в період проходження ним військової служби на підставі Законів України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності»⁷, «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими

¹ Скакун, О.Ф. (2001). *Теорія держави і права: підруч.* Харків: Консум, 382.

² Закон про Статут внутрішньої служби Збройних Сил України 1999 (Верховна Рада України). *Офіційний вісник України*, 20, 5.

³ Закон про Статут гарнізонної та вартової служби Збройних Сил України 1999 (Верховна Рада України). *Відомості Верховної Ради України*, 22, 196.

⁴ Закон про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей 1992 (Верховна Рада України). *Відомості Верховної Ради України*, 15, 190.

⁵ Закон про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб 1992 (Верховна Рада України). *Відомості Верховної Ради України*, 29, 399.

⁶ Закон про Дисциплінарний статут Збройних Сил України 1999 (Верховна Рада України). *Офіційний вісник України*, 19, 1.

⁷ Закон про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності 1999 (Верховна Рада України). *Відомості Верховної Ради України*, 46, 403.

похованням»¹, «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування»², «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття»³.

До посадових належать наступні права військовослужбовців України:

а) право командира (начальника) одноособово приймати рішення, видавати накази згідно з п. 28 Закону України «Про Статут внутрішньої служби Збройних Сил України»⁴; б) право командира видавати накази і розпорядження, та обов'язок підлеглого їх виконувати, крім випадку віддання явно злочинного наказу чи розпорядження, передбачене п. 6 Закону України «Про Дисциплінарний статут Збройних Сил України»; в) право командира накладати дисциплінарні стягнення та застосовувати заохочення у порядку, передбаченому Законом України «Про Дисциплінарний статут Збройних Сил України»; г) право начальника гарнізону у разі потреби, для виконання покладених на нього завдань залучати особовий склад і транспортні засоби військових частин гарнізону, відповідно до п. 9 Закону України «Про Статут гарнізонної та вартової служби Збройних Сил України»⁵; д) право військовослужбовців строкової служби у вільний від занять та робіт час вільно переміщатися по території військової частини, а під час звільнення – і в межах гарнізону, відповідно до п. 216 Закону України «Про Статут внутрішньої служби Збройних Сил України»; е) право військовослужбовців, які проходять військову службу за контрактом, на отримання вищої освіти, відповідно з пп. 172, 173 Положення про проходження громадянами України військової служби у Збройних силах України.

Спеціальні права військовослужбовці України набувають під час перебування на бойовому чергуванні, у добовому та гарнізонному наряді, а також під час виконання спеціальних завдань. До них належать: відповідно до п. 60 Закону України «Про Статут гарнізонної та вартової служби Збройних Сил України» начальник патруля має право особисто застосовувати заходи фізичного впливу, спеціальні засоби або зброю, чи віддати патрульним наказ застосовувати їх за передбачених законом обставин; Законом України «Про Статут гарнізонної та вартової служби Збройних Сил України» передбачені права начальників щодо перевірки готовності чергового підрозділу гарнізону до дій у разі тривоги або виклику (п. 38); право перевірки варти (п. 40); право затверджувати розклад варт (п. 119); право розпечатувати (запечатувати) ті чи інші об'єкти (п. 185), право змінити або зняти з поста чатового (п. 231) тощо.

Вказані нами права дають змогу прийти до висновку, що їх ознакою є «віддаленість» від інших – конституційних, економічних, політичних прав. Ця обумовленість, на нашу думку, визначається їх співвідношенням і взаємозалежністю із обов'язками, що виникають під час проходження військової служби.

Під обов'язком військовослужбовця України необхідно розуміти межі, можливості поведінки на основі їх єдності та узгодженості, визначені нормативними актами у зв'язку з проходженням особою військової служби.

Виходячи із особливостей та характеру військових відносин, обов'язки військовослужбовці можна поділити на:

а) загальні, які поширюються на всіх військовослужбовців, незалежно від відомчої належності, службового становища, посади чи військового звання;

б) посадові, обумовлені, як посадовим положенням у певному конкретному підрозділі чи військовій частині збройних сил України, так і специфікою військової служби;

в) спеціальні, які виникають у зв'язку з виконанням доручення військовослужбовцем завдання, і яке виходить за межі його посадових обов'язків та носить, як правило, тимчасовий характер.

¹ Закон про загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими похованням 2001 (Верховна Рада України). *Відомості Верховної Ради України*, 14, 71.

² Закон про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування 2003 (Верховна Рада України). *Відомості Верховної Ради України*, 49, 376.

³ Закон про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття 2000 (Верховна Рада України). *Відомості Верховної Ради України*, 22, 171.

⁴ Закон про Статут внутрішньої служби Збройних Сил України 1999 (Верховна Рада України). *Офіційний вісник України*, 20, 5.

⁵ Закон про Статут гарнізонної та вартової служби Збройних Сил України 1999 (Верховна Рада України). *Відомості Верховної Ради України*, 22, 196.

Загальні обов'язки військовослужбовців України передбачені ст. 65 Конституції України, які конкретизується у Законі України «Про оборону України»¹, Військовою присягою, текст якої затверджений Постановою Верховної Ради України «Про текст Військової присяги»², Законі України «Про Дисциплінарний статут Збройних Сил України»³, Законі України «Про статут внутрішньої служби Збройних Сил України»⁴, Законі України «Про Стрйовий статут Збройних Сил України»⁵ (стрйові обов'язки), Положенням «Про проходження громадянами України військової служби у Збройних силах України»⁶.

Військовослужбовці України для виконання своїх посадових обов'язків мають доступ до інформації з обмеженим доступом, зокрема, до службової та таємної інформації, стосовно якої законом встановлені певні додаткові обов'язки щодо її використання, зберігання, передачі, знищення, обліку, які містяться у Законах України «Про інформацію»⁷, «Про доступ до публічної інформації»⁸, «Про державну таємницю»⁹.

Загальним обов'язком є обов'язок по дотриманню заборони на перебування в політичних партіях і рухах. Так, наприклад, згідно із ст. 11 Закону України «Про національну гвардію» членство в політичних партіях та професійних спілках військовослужбовців України на період військової служби зупиняється¹⁰.

Посадові обов'язки залежать від виду посад, яку займають військовослужбовці у збройних силах України. Так, наприклад, обов'язки командувача Національної гвардії України визначаються розділом 2 Статуту внутрішньої служби Збройних Сил України де передбачаються загальні обов'язки командирів (начальників), до яких відносяться, зокрема, обов'язок планувати роботу і здійснювати заходи щодо підтримання та удосконалення бойової та мобілізаційної готовності і вимагати їх виконання, вживати заходів для охорони державної таємниці, завжди мати точні відомості про особовий склад, озброєння, боєприпаси, бойову та іншу техніку, пальне, матеріальні засоби (кошти), що є у військовій частині, у підрозділі за штатом, списком і в наявності; встановлювати у військовій частині, у підрозділі такий внутрішній порядок, який гарантував би неухильне виконання законів України і положень статутів збройних сил України тощо. Водночас, розділом 3 вищевказаного Статуту конкретизовані посадові обов'язки командира полку (п. 67), начальника штабу полку (п. 69), заступника командира полку (п. 71), заступника командира полку з виховної роботи (п. 73) заступника командира полку з озброєння – начальника технічної частини (п. 75) та ін.

Дисциплінарним статутом Збройних Сил України (п.5) передбачена особиста відповідальність командирів військових з'єднань, частин, підрозділів за стан дисципліни та визначені відповідні обов'язки постійно підтримувати військову дисципліну, вимагати її додержання від підлеглих, не залишати поза увагою жодного дисциплінарного правопорушення. Стосовно кожного випадку правопорушення командир зобов'язаний прийняти рішення щодо необхідності притягнення винного до відповідальності залежно від обставин скоєння правопорушення, ступеня вини, попередньої поведінки порушника та розміру завданих державі та іншим особам збитків.

У Статуті гарнізонної та вартової служб збройних сил України передбачені права і обов'язки начальника гарнізону, його заступників, помічника з правової роботи, начальника зв'язку гарнізону, начальника фінансово-економічної та медичної служб гарнізону, служби радіаційного, хімічного,

¹ Закон про оборону України 1992 (Верховна Рада України). Відомості Верховної Ради України, 9, 106.

² Постанова про текст Військової присяги 1992 (Верховна Рада України). Відомості Верховної Ради України, 3, 13.

³ Закон про Дисциплінарний статут Збройних Сил України 1999 (Верховна Рада України). Офіційний вісник України, 19, 1.

⁴ Закон про Статут внутрішньої служби Збройних Сил України 1999 (Верховна Рада України). Офіційний вісник України, 20, 5.

⁵ Закон про Стрйовий статут Збройних Сил України 1999 (Верховна Рада України). Відомості Верховної Ради України, 22, 194.

⁶ Закон про військовий обов'язок і військову службу 1992 (Верховна Рада України). Відомості Верховної Ради України, 27, 385.

⁷ Закон про інформацію 1992 (Верховна Рада України). Відомості Верховної Ради України, 48, 650.

⁸ Закон про доступ до публічної інформації 2011 (Верховна Рада України). Відомості Верховної Ради України, 32, 314.

⁹ Закон про державну таємницю 1994 (Верховна Рада України). Відомості Верховної Ради України, 16, 93.

¹⁰ Закон про Національну гвардію України 2014 (Верховна Рада України). Голос України, 8.

біологічного захисту, начальника органу управління Служби правопорядку в гарнізоні, старшого військового містечка тощо.

Спеціальні обов'язки виникають у разі отримання військовослужбовцями завдання, виконання якого виходить за межі його посадових обов'язків та носить, разовий характер. Так, наприклад, Законом України «Про Статут гарнізонної та вартової служб Збройних Сил України» визначаються обов'язки військовослужбовців, які залучаються для несення гарнізонної та вартової служб. Зокрема, цим нормативним актом передбачені права та обов'язки військовослужбовців під час чергування в гарнізоні (повноваження чергового варт, помічника чергового варт, чергового підрозділу та безпосередньо гарнізонних варт); під час патрулювання в гарнізоні (права і обов'язки начальника патруля і патрульного); під час проведення гарнізонних заходів, зокрема, парадів військ, почесних варт, віддання військових почесей під час поховання, покладання вінків до пам'ятників та могил воїнів, залучення військ до боротьби з пожежами та стихійним лихом; під час несення вартової служби (права і обов'язки начальника варти, начальника чергового зміни на гауптвахті, начальника варти з охорони штабів, пунктів управління, розвідного, вивідного, чатового тощо).

На підставі викладеного, слід зазначити, що військова служба вимагає підвищеного відповідального ставлення військовослужбовців до своїх обов'язків, точного їх виконання, суворого дотримання приписів закону, у тому числі заборон, гарантованих засобами державного примусу. У разі скоєння протиправних дій до військовослужбовці несуть, дисциплінарну, адміністративну кримінальну відповідальність.

Так, наприклад, відповідно до ст. 15 КУпАП військовослужбовці притягуються до адміністративної відповідальності за вчинення корупційних правопорушень, передбачених главою 13-А цього Кодексу, зокрема порушення обмежень щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності (стаття 172-4), порушення вимог фінансового контролю (стаття 172-6) та ін. Ст. 212-2 КУпАП передбачає адміністративну відповідальність за порушення законодавства про державну таємницю, ст. 212-5 КУпАП передбачає адміністративну відповідальність за порушення порядку обліку, зберігання і використання документів та інших носіїв інформації, які містять конфіденційну інформацію, що є власністю держави¹.

Встановлена також кримінальна відповідальність за корупційні правопорушення, наприклад, ст. 369-2 КК України встановлює відповідальність за зловживання впливом особами, уповноваженими на виконання функцій держави, тобто особами, визначеними в пунктах 1–3 частини 1 ст. 4 Закону України «Про засади запобігання і протидії корупції»². Ст. 422 КК України передбачена кримінальна відповідальність за розголошення відомостей військового характеру, що становлять державну таємницю, або втрату документів чи матеріалів, що містять такі відомості³.

Таким чином, здійснений нами короткий аналіз основоположних питань щодо правового статусу військовослужбовця збройних сил України, на наш погляд, дало змогу, і відповідній мірі, наскільки це можливо у форматі статті, виділити загальне і особливе, теоретичне та практичне, а також більш повно відобразити характерні особливості цієї категорії державних службовців.

References:

1. Dal, V.I. (2006). *Tolkovyy slovar' zhivogo russkogo yazyka* [Explanatory Dictionary of Live Russian Language]. T.4. M.: OAO PF Krasnyj proletarij OLMA-PRESS. [in Russian].
2. Ukaz pro Polozhennya pro prokhozheniya hromadyanamy Ukrayiny viys'kovoyi sluzhby u Zbroynykh sylakh Ukrayiny 2008 [Decree on regulations regarding military service of citizens of Ukraine in the Armed Forces of Ukraine 2008]. (Prezydent Ukrayiny). *Ofitsiynyy visnyk Ukrayiny* [Official Bulletin of Ukraine], 95, 9, 3129. [in Ukrainian].
3. *Zakon pro viys'kovyy obov'yazok i viys'kovu sluzhbu 1992* [The law on military duty and military service 1992]. (Verkhovna Rada Ukrayiny). *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny* [Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine], 27, 385. [in Ukrainian].
4. Skakun, O.F. (2001). *Teoriya derzhavy i prava: pidruch.* [Theory of State and Law: textbook]. Kharkiv: Konsum. [in Ukrainian].
5. *Zakon pro Statut vnutrishn'oyi sluzhby Zbroynykh Syl Ukrayiny 1999* [The law on the Statute of the Internal

¹ Кодекс України про адміністративні правопорушення 1984 (Верховна Рада УРСР). *Відомості Верховної Ради УРСР*, додаток до 51, 1122.

² Закон про засади запобігання корупції 2001 (Верховна Рада України). *Відомості Верховної Ради України*, 40, 404.

³ Кримінальний кодекс України 2001 (Верховна Рада України). *Відомості Верховної Ради України*, 25, 131.

- Service of the Armed Forces of Ukraine 1999]. (Verkhovna Rada Ukrayiny). **Ofitsiyyny visnyk Ukrayiny** [Official Bulletin of Ukraine], 20, 5. [in Ukrainian].
6. **Zakon pro Statut harnizonnoyi ta vartovoyi sluzhby Zbroynykh Syl Ukrayiny 1999** [The law on the Statute of garrison and patrol service of the Armed Forces of Ukraine 1999]. (Verkhovna Rada Ukrayiny). **Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny** [Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine], 22, 196. [in Ukrainian].
7. **Zakon pro sotsial'nyy i pravovyy zakhyst viys'kovosluzhbovtziv ta chleniv yikh simey 1992** [The law on social and legal protection of servicemen and their families 1992]. (Verkhovna Rada Ukrayiny). **Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny** [Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine], 15, 190. [in Ukrainian].
8. **Zakon pro pensiyne zabezpechennya osib, zvil'nenykh z viys'kovoyi sluzhby, ta deyakykh inshykh osib 1992** [The law on pensions for persons dismissed from military service and some other persons 1992]. (Verkhovna Rada Ukrayiny). **Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny** [Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine], 29, 399. [in Ukrainian].
9. **Zakon pro Dystsyplinarnyy statut Zbroynykh Syl Ukrayiny 1999** [The law on the Disciplinary statute of the Armed Forces of Ukraine 1999]. (Verkhovna Rada Ukrayiny). **Ofitsiyyny visnyk Ukrayiny** [Official Bulletin of Ukraine], 19, 1. [in Ukrainian].
10. **Zakon pro zahal'noobov'yazkove derzhavne sotsial'ne strakhuvannya vid neshchasnoho vypadku na vyrobnytstvi ta profesiynoho zakhvoryuvannya, yaki sprychynily vtratu pratsezdatsnosti 1999** [The law on mandatory state social insurance against accidents at work and occupational diseases that cause disability 1999]. (Verkhovna Rada Ukrayiny). **Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny** [Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine], 46, 403. [in Ukrainian].
11. **Zakon pro zahal'noobov'yazkove derzhavne sotsial'ne strakhuvannya u zv'yazku z tymchasovoyu vtratoyu pratsezdatsnosti ta vytratamy, zumovleny my pokhovannyam 2001** [The law on mandatory state social insurance due to temporary disability benefits and expenses related to funeral 2001]. (Verkhovna Rada Ukrayiny). **Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny** [Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine], 14, 71. [in Ukrainian].
12. **Zakon pro zahal'noobov'yazkove derzhavne pensiyne strakhuvannya 2003** [The law on mandatory state social insurance 2003]. (Verkhovna Rada Ukrayiny). **Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny** [Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine], 49, 376. [in Ukrainian].
13. **Zakon pro zahal'noobov'yazkove derzhavne sotsial'ne strakhuvannya na vypadok bezrobittya 2000** [The law on mandatory state social insurance against unemployment 2000]. (Verkhovna Rada Ukrayiny). **Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny** [Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine], 22, 171. [in Ukrainian].
14. **Zakon pro oboronu Ukrayiny 1992** [The law on defense of Ukraine 1992]. (Verkhovna Rada Ukrayiny). **Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny** [Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine], 9, 106. [in Ukrainian].
15. **Postanova pro tekst Viys'kovoyi prysyahy 1992** [The resolution on the text of the military oath 1992]. (Verkhovna Rada Ukrayiny). **Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny** [Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine], 3, 13. [in Ukrainian].
16. **Zakon pro Stroyovyy statut Zbroynykh Syl Ukrayiny 1999** [The law on the Combatant statute of the Armed Forces of Ukraine 1999]. (Verkhovna Rada Ukrayiny). **Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny** [Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine], 22, 194. [in Ukrainian].
17. **Zakon pro informatsiyu 1992** [The law on information 1992]. (Verkhovna Rada Ukrayiny). **Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny** [Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine], 48, 650. [in Ukrainian].
18. **Zakon pro dostup do publichnoyi informatsiyi 2011** [The law on access to public information 2011]. (Verkhovna Rada Ukrayiny). **Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny** [Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine], 32, 314. [in Ukrainian].
19. **Zakon pro derzhavnu tayemnytsyu 1994** [The law on state secret 1994]. (Verkhovna Rada Ukrayiny). **Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny** [Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine], 16, 93. [in Ukrainian].
20. **Zakon pro Natsional'nu hvardiyu Ukrayiny 2014** [The law on the National guard of Ukraine 2014]. (Verkhovna Rada Ukrayiny). **Holos Ukrayiny** [Voice of Ukraine], 8. [in Ukrainian].
21. **Kodeks Ukrayiny pro administratyvni pravoporushennya 1984** [The Code of Ukraine on Administrative Offences 1984]. (Verkhovna Rada URSR). **Vidomosti Verkhovnoyi Rady URSR** [Bulletin of the Verkhovna Rada of URSR], dodatok do 51, 1122. [in Ukrainian].
22. **Zakon pro zasady zapobihannya koruptsiyi 2001** [The law on principles to prevent corruption 2001]. (Verkhovna Rada Ukrayiny). **Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny** [Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine], 40, 404. [in Ukrainian].
23. **Kryminal'nyy kodeks Ukrayiny 2001** [The Criminal Code of Ukraine 2001]. (Verkhovna Rada Ukrayiny). **Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny** [Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine], 25, 131. [in Ukrainian].